

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.938/2016/4.

A tanács tagjai:

Dr. Mészáros Mátyás a tanács elnöke
Dr. Pataki Árpád előadó bíró
Böszörményiné dr. Kovács Katalin bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Szűcs és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szűcs Viktor Géza ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Lomnici Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. ifj. Lomnici Zoltán ügyvéd)

A per tárgya:

személyiségi jog

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.584/2015/4/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 35.P.24.002/2014/8.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A le nem rótt 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak megtéríteni, külön felhívásra.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] .. felperes 2009-ig .., 2010-ig pedig országgyűlési képviselő volt. A felperes ellen büntetőeljárás van folyamatban, amelynek részét képezte az is, hogy a felperes egy ún. .. kapott pénzt városvezetői tevékenységével összefüggésben. A felperes büntetőjogi felelősségéről jogerős ítélet még nem született.

- [2] Az alperes 2014 januárjában és februárjában köztéri plakátokat helyeztetett ki, a „Nem érdemelnek több esélyt!” felirattal ellátott plakátokon több politikus látható, köztük a felperes is. A politikusok és a felperes mellett egy bohócruhába öltözött személy látható a plakátokon, a felperes maga előtt egy „...” feliratú táblát tart, a háttérben pedig párhuzamos csíkozással ellátott felület látható. A képen látottak hasonlítanak a főként amerikai filmekből és sajtótudósításokból ismert ún. rabosítási képhez.

- [3] Ugyancsak 2014 elején, a választási kampányt közvetlenül megelőzően az alperes kiadásában „Nem érdemelnek több esélyt!” címmel szórólapként is funkcionáló kiadvány jelent meg. A több millió példányban készült kiadványban közzétett képeken a fenti plakátokhoz hasonló módon ábrázolták a politikusokat, mellettük pedig szövegek kerültek elhelyezésre. Ezen kiadvány 13. oldalán a felperes látható, miközben őt egy bohócruhába öltözött személy karolja át. A felperes a plakátokhoz hasonlóan maga előtt tartja a nevét tartalmazó táblát, illetve a háttérben szintén párhuzamos csíkozással ellátott háttér látható. A felperes melletti oldalon a következő szöveg szerepel: „... lopták el a BKV pénzét, milliókkal károsították meg a közvagyon”. Ez a kiadvány közel négy millió példányban került terjesztésre, kézbesítésének ideje 2014. január 30. és 2014. február 5. közé esett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette emberi méltóságát, valamint képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát akkor, amikor az általa közzétett óriásplakátokon róla olyan képet közölt illusztrációként, amelynek készítéséhez és közzétételéhez nem járult hozzá, továbbá azt a hamis látszatot keltette, hogy a felperes még a plakátok és a kiadványok megjelenésekor is valamilyen kényszerintézkedés hatálya alatt állt. A felperes kérte továbbá annak bíróság általi megállapítását is, hogy az alperes megsértette jóhírnév védelméhez fűződő jogát azzal, hogy „Nem érdemelnek több esélyt!” című kiadvány 13. oldalán valótlanul állította, hogy a felperes bűncselekményt követett volna el (... lopták el a BKV pénzét, milliókkal károsították meg a közvagyon). Kérte az alperes elégtételadásra

kötelezését az általa megjelölt szövegű közlemény nyilvánosságra hozásával, továbbá kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére.

- [5] Az alperes ellenkérelmében a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes közszereplőnek minősül, erre való tekintettel a fényképek nyilvánosságra hozatalához, illetve megjelenítéséhez a hozzájárulására nem volt szükség. Az alperes szerint egyébként művészi ábrázolás történt, amely a felperes emberi méltóságát nem sérti, valamint nem keltett hamis látszatot sem a felperes büntetőjogi felelőssége megállapítottasága tekintetében. Alperes szerint a véleménynyilvánítás szabadságával élt, amikor a fényképfelvételeket nyilvánosságra hozta, ezen jog keretében megillette az, hogy a felperes korábbi tevékenységét ilyen módon is kritikával illesse.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság nagyobb részt helyt adott a felperes keresetének és megállapította, hogy az alperes azzal, hogy az általa kiadott „Nem érdemelnek több esélyt!” című kiadványában felperesre vonatkozóan valótlanul állította, miszerint .. lopta el a BKV pénzét, megsértette a felperes jóhírnevét. Kötelezte az alperest, hogy a .. című napilapban, valamint a .. című napilapban, valamint a .. magazinban 15 napon belül tegye közzé saját költségén, egész oldalas megjelenésű formátumban az ítéletnek a jogsértést megállapító rendelkezését, kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forintot és annak 2014. február 2. napjától járó törvényes mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság az alperest a felperes részére részperköltség megfizetésére kötelezte, a le nem rótt illetékről pedig úgy rendelkezett, hogy annak ¼-ét a felperes köteles megtéríteni, míg a további illetéket az alperes illetékmentessége folytán az állam viseli.
- [7] Ítéletének indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes politikus, közszereplő volt, ezen minőségében folytatott tevékenységével kapcsolatban folyik ellene büntetőeljárás. A felperes volt közszereplőként ezen minősége alatt állítólagosan elkövetett bűncselekménnyel kapcsolatos megnyilvánulások tekintetében továbbra is „kvázi” közszereplőnek minősül. Korábbi tevékenysége kapcsán a felperessel szemben tágabb a véleménynyilvánítás lehetősége, ennek eltagadása a véleménynyilvánítás jogának indokolatlan korlátozását jelentené. A politikai közszereplőknek számolni kell azzal, hogy tisztségük megszűnését követően korábbi politikai tevékenységükkel kapcsolatban társadalmi vita alakulhat ki, amely vita során a képmásuk felhasználásra kerülhet, akár beleegyezésük nélkül is. A

felperesnek erre figyelemmel, az elsőfokú bíróság szerint az erőteljes kritikai véleményt is tűrnie kell, múltbéli politikai tevékenységével kapcsolatban. Az alperes által közzétett plakátok ténylegesen a már érintett büntetőeljárásra utalnak, olyan látszatot nem keltenek, hogy a felperes büntetőjogi felelősségét jogerősen megállapították volna, vagy ő kényszerintézkedés hatálya alatt állna. A felperes a plakáton elegáns civil ruhában, nem pedig rabruhában látható, így nem keletkezik az a képzet, hogy ő az arra jogosult hatóság vagy bíróság által megállapított bűncselekményt követett volna el és kényszerintézkedés hatálya alatt állna. A plakát tekintetében tehát összességében megállapította, hogy az a véleménynyilvánítás keretei között maradt, amelyet a felperes tűrni köteles, a képmás ilyen módon történő közzétételéhez az adott összefüggésben nem volt szükség a felperes hozzájárulására.

- [8] A szórólapos kiadvány tekintetében az elsőfokú bíróság azt állapította meg, annak 13. és 15. oldalán a felperes látható. A felperes képmásának megjelenítése, a felperes ábrázolásának módja ebben az esetben sem volt jogsértő. Nem sértette meg a képmás védelméhez fűződő jogát és emberi méltóságát.
- [9] A kiadvány 13. oldalán a felperes mellett a „... lopták el a BKV pénzét, milliókkal károsították meg a közvagyon” felirat szerepelt. Az elsőfokú bíróság szerint egyértelműen megállapítható volt, hogy ezek a kijelentések a felperes személyéhez kapcsoltnak kerültek közlésre. Az elsőfokú bíróság szerint ez a kijelentés egyértelműen bűncselekmény elkövetésére vonatkozó állítás, miközben a felperes büntetőjogi felelősségét nem állapították meg. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a közszereplőket is megilleti az ártatlanság vélelmének alapvető joga, ezzel pedig szemben áll a bűncselekmény elkövetésének állítása, amely kétséget kizáróan alkalmas a felperes személye megítélésének hátrányos befolyásolására, ezért az elsőfokú bíróság a felperes jóhírnevének sérelmét ebben a tekintetben megállapította.
- [10] A „Milliókkal károsították meg a közvagyon” fordulat tekintetében ugyanakkor megállapította, hogy az csupán egy általános megfogalmazás, erőteljes kritikai véleménynyilvánítás, amelyet a felperesnek el kell tűrnie, ezért ebben a tekintetben a kiadvány vonatkozásában a keresetet elutasította. Tekintettel arra, hogy a kiadvány többmilliós példányszámban került terjesztésre, az elégtételadás nyilvánosságát is széles körben rendelte el az elsőfokú bíróság. Az összes körülmény mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy az 1.000.000 forintos nem vagyoni kártérítés nem tekinthető eltúlzottnak, figyelemmel a jogsértés jellegére, a kiadvány nagy példányszámára.
- [11] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a

felperes keresetét teljes egészében elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 75.000 forint + áfa együttes kereseti és fellebbezési költséget, továbbá a Magyar Államnak külön felhívásra 188.000 forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket. A jogerős ítélet álláspontja szerint az elsőfokú eljárásban nem történt olyan lényeges szabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolta volna. A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelően közelítette meg a jogvita lényegét. A kereseti kérelem elbírálása során ugyanis alapvetően azt kellett értékelni, hogy a sérelmezett plakát és kiadvány mit fejezett ki, milyen üzenetet közvetített, ehhez képest annak jelentéstartalmát miként lehet minősíteni. A jogerős ítélet szerint az alperes egy választási kampány során a felperes politikai nézeteivel azonos álláspontot képviselő ..-kormánnyal szembeni bírálatát, kritikáját fogalmazta meg mind a közterületen elhelyezett plakátok, mind pedig a választópolgárokhoz eljuttatott kiadványok formájában. Indokolásában a jogerős ítélet utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság több határozata a véleménynyilvánítás szabadságát az alkotmányos alapjogok közül kiemelten védendőnek minősítette. A felperes egyértelműen politikai közszereplő, a sérelmezett plakátokon és szóróanyagban olyan politikai véleménynyilvánítás fogalmazódott meg az alperes részéről, amely a felperes személyiségi jogainak védelmével szemben előnyt élvez. Külön kiemelte azt, hogy közügyekről, közhatalom gyakorlásáról, a közhatalomban szerepet vállaló személyek tevékenységéről szóló esetről beszélünk. A perbeli esetet úgy értékelte, hogy az alperes plakátja és kiadványa indokolatlanul sértő, bántó megjelenítési módot nem alkalmazott. Összességében úgy foglalt állást, hogy a megjelenített politikai állásfoglalás nem érte el azt a mértéket, amely lehetőséget adott volna a véleménynyilvánítási szabadság korlátozására.

- [12] Külön kiemelte a jogerős ítélet indokolása azt, hogy nem elfogadható a felperes azon érvelése, hogy politikai közszereplői minősége, ezzel kapcsolatos bírálhatósága megszűnt volna. Kifejtette: a politikai közszereplés ténye nem korlátozódik csupán a képviselői mandátum idejére, hanem kiterjed az érintett politikus korábbi teljes pályafutására, cselekedeteire, annak jövőbeli következményeire, eredményeire, ehhez képest az ezekhez kapcsolódó politikai véleménynyilvánításokat is túrni köteles. A konkrét esetben az alperes éppen a felperes politikai közszereplőként kifejtett magatartásával összefüggő történéseket használta fel a politikai kampány részeként készített plakátokon, tájékoztató anyagokban. Egyértelműnek minősítette, hogy mind a plakát, mind a szóróanyag politikai véleménynyilvánítás része, annak képi és szóbeli megjelenítése. A szóróanyagban az alperes a ..-kormány „hét fő bűnét” sorolta fel, amellyel a szocialista (..) kormány legerősebben kritizált tevékenységeit érintik. A „...” kifejezés használata is a köztudatba bizonyíthatóan beépült, elterjedt, ehhez

képest köztudomású tényként állapítható meg, hogy az ezzel kapcsolatos véleménynyilvánítás ezzel kapcsolatban nem nélkülözött minden alapot. Összességében a jogerős ítélet arra a megállapításra jutott, hogy a korábbi kormánnyal és az ahhoz kapcsolódó felperessel szemben kifejtett minden olyan véleménynyilvánítás, amely nem minősíthető teljes egészében alaptalannak, személyiségi jogvédelmet nem alapoz meg. A politikai közszereplőről készült, a politikai kampány részeként felhasznált kép nem valósítja meg a képmáshoz fűződő jog megsértését. Az alperes a megengedett véleménynyilvánítás keretei között jelenítette meg politikai álláspontját fotómontázs formájában, a közszereplőről készült felvétel felhasználása visszaélésszerűnek nem tekinthető.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, másodlagosan pedig az eljárt bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására tartott igényt. Álláspontja szerint a jogerős ítélet ellentétes az Alaptörvénnyel, a Ptk. 75., 76. és 80. §-ával. Tévesen mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, helytelenül hivatkozott bizonyos köztudomásúnak minősített tényekre és nem tett eleget indokolási kötelezettségének sem. Álláspontja szerint a jogerős ítéletnek nem feladata az, hogy a kiadvány, a plakát „üzenetével” foglalkozzon, ugyanakkor nem foglalkozott a fellebbezésében foglalt jogi indokokkal. Külön utalt arra, hogy amennyiben a felhasznált fényképet montázs formájában tették közzé, akkor annak ilyen módon történő felhasználása jogsértő, hiszen nem készülhetett konkrét formájában közszereplés során, vagyis a közzétételhez a felperes hozzájárulása kellett volna. Megalapozatlannak minősítette azt, hogy ő a ..-kormány tagja lett volna, hiszen valójában ő csak országgyűlési képviselő, illetve budapesti főpolgármester-helyettes volt. A felperes hivatkozott arra is, hogy az ún. .. történet tényként való felemlítése ellentétes az ártatlanság vélelmének alkotmányos alapelvével. Jelezte, hogy a büntetőeljárás során első fokon az ún. „dobozos” ügyben felmentő határozat született. Nem találta elfogadhatónak azt sem, hogy ez a történet úgymond beépült volna a köztudatba és az elegendő lenne annak személyéhez kötésére valós alap nélkül.
- [14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és perköltség megállapítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet nem vádolható politizálással, annak adta részletes indokát, hogy a kifogásolt magatartások milyen alapon értékelhetők a szabad véleménynyilvánítás részeként. Az alperes álláspontja szerint egyértelmű, hogy a plakát, illetve a szóróanyag közéleti kritikát fogalmazott meg a felperes személyéről, amely tartalmát tekintve a felperes számára

kétségtelenül kedvezőtlen lehet, de nem lépi túl a szabad véleménynyilvánítás ismert korlátait.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [16] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásban érvényesül a felülmérlegelés tilalma, azaz nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése valósít meg (BH 1999.44. jogeset, BH 2013.119. jogeset.)
- [17] A sérelmezett magatartások bekövetkezésének időpontjára figyelemmel az adott ügyben az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) rendelkezéseit kell alkalmazni. A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen. . .az emberi méltóság megsértése. A 78. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel. A 80. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés. A (2) bekezdés szerint képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - a nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges. A jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a perbeli közlések a felperes közéleti szerepléséhez kapcsolódnak, arra vonatkozó kritikát fogalmaznak meg. Nem fogadható el az a felperesi álláspont, hogy a képviselői minőség vagy a főpolgármester-helyettesi minőség megszűnésével a felperes korábbi közéleti tevékenysége kapcsán ne lenne szabadabban bírálható. A felperes személyének megítélése szempontjából korábbi közéleti politikai tevékenysége mindig is a felperes személyiségének része marad, közéleti tevékenységének bírálhatósága nem szűnik meg hivatalos tisztségeinek megszűnésével. A Kúria korábban több ítéletében kifejtette azt, hogy a politikai közszereplés kapcsán választási kampányokhoz kötődő kampányanyagok esetében politikai közszereplők képmásának közzététele nem sérti a képmás védelméhez fűződő személyiségi jogot. A jelen esetben a

plakáton egyértelműen politikai véleménynyilvánítás történik, a felperes a korábbi szocialista vezetés ismert alakja volt, függetlenül attól, hogy formálisan tagja volt-e a ..-kormánynak vagy sem. A plakát ábrázolási módja ugyan valóban hasonlít az amerikai filmekből ismert bűnügyi nyilvántartós felvételekre, de nem minősíthető bűncselekmény elkövetésére vonatkozó állításként, illetve a felperes képmásának visszaélésszerű felhasználásának. Kétséget kizáróan erőteljes véleménynyilvánítás történt, de az nem lépi túl a közéleti szereplők vonatkozásában lehetséges véleménynyilvánítás alkotmányosan megengedett kereteit.

- [18] Az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB számú határozat indokolása értelmében a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a kifejtett véleményt annak érték- és valóságtartalmára tekintet nélkül védi. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a vélemény kifejtésének lehetőségét védelmezi, a kifejtett vélemény tartalmától függetlenül. Az értékitételre, az egyén személyes véleményére a szabad véleménynyilvánításhoz való jog minden esetben kiterjed, függetlenül a kifejtett vélemény érték- és valóságtartalmától. A közéleti szereplőknek az éles, erőteljes véleménynyilvánításokat is tűrniük kell. Ilyen körülmények között a plakát vonatkozásában a jogerős ítélet helytállóan utasította el a felperes keresetét.
- [19] A Kúria szerint hasonló a helyzet a szóróanyag vonatkozásában is. Ez az anyag a korábbi szocialista vezetés kritikáját tartalmazza, a korábbi vezetés „hét fő bűnével” foglalkozik. Az egyik „bűnként” hozza fel azt a felperes képmásával is illusztrálva, hogy a korábbi vezetés milliókkal károsította meg a közvagyon, illetve itt szerepeltették azt is, hogy „... lopták el a BKV pénzét”. A kiadvány megjelenésének időpontjában az ún. .. ügyében a büntetőeljárás még folyamatban volt, a közélet tisztasága, a korrupciómentes politikai gyakorlat érdekében a kritika akkor is és a jelenben is véleményként megfogalmazható. Az alperes ebben a tekintetben sem lépte túl a Kúria szerint a szabad véleménynyilvánítás kereteit, a közlés ezúttal is a felperes közéleti szerepvállalásához, az ott tanúsított magatartásához kapcsolódott, ezért képmásának felhasználásához ebben az esetben sem volt szükség a felperes hozzájárulására. Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet a Kúria szerint megalapozottan utasította el jogalap hiányában a felperes keresetét.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [20] 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 75. § (1) bekezdése, 76. § (1) és (2) bekezdése, 80. § (1) és (2) bekezdése, Pp. 78. § (1) bekezdése, 206. § (1) bekezdés, 275. § (3) bekezdés, 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés

Záró rész

[21] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. november 23.

Dr. Mészáros Mátyás s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k.
előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Vné

tisztviselő